

N:o 85.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående försäljning af viss del af Wadstena kronoäng i Östergötlands län; gifven Stockholms slott den 25 april 1902.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva

dels att ett å en af kommissionslandtmätaren G. W. Müntzing år 1902 upprättad karta angifvet område med en ytvidd af 29,11 ar må från Wadstena kronoäng i S:t Pers socken och Dals härad af Östergötlands län för alltid afsöndras och till Wadstena andelsmejeriförening utan personlig ansvarighet försäljas mot köpeskillning, som på föreningens bekostnad bestämmes i den ordning, kongl. förordningen den 14 april 1866, angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof, föreskrifver, samt under vilkor i öfrigt, att köpeskillingen till Östergötlands läns ränteri inlevereras, innan området toges i besittning af köparen, att området får tillträdas vid utgången af nu löpande arrendeperiod den 14 mars 1913, eller dessförinnan, derest öfverenskommelse derom mellan köparen och vederbörande arrendator träffas, samt att köparen skall vara skyldig att, om så från kronans sida påfordras, uppsätta och för framtiden underhålla stängsel i områdets gräns mot kronans mark;

dels ock att köpeskillingen för ifrågavarande område må, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsodling tjenlig mark.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF.

Theodor Odelberg.

Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans Kongl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 25 april 1902.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern friherre VON OTTER,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena LAGERHEIM,
Statsråden: herr VON KRUSENSTJERNA,
          grefve WACHTMEISTER,
          CLAËSON,
          CRUSEBJÖRN,
          ODELBERG,
          HUSBERG,
          PALANDER,
          HAMMARSKJÖLD och
          WESTRING.

17:o.

Departementschefen, statsrådet Odelberg anförde vidare:
I en till Kongl. Maj:t stäld, af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Östergötlands län med underdånig skrifvelse den 3 innevarande april öfverlemnad skrift har styrelsen för Wadstena andelsmejeriförening utan personlig ansvarighet i underdånighet anhållit att, som för föreningen, hvilken bildats af åtskilliga landtbrukare i trakten af Wadstena stad i ändamål att bereda föreningens medlemmar högsta möjliga inkomst af deras landtbruk och ladugårdar, vore af största vigt att för

förverkligandet af detta ändamål kunna uppföra sin blifvande mejeribyggnad så nära Wadstena jernvägsstation som möjligt, samt staten, såsom egare af kronodomänerna Wadstena kronoäng och Starby kungsladugård samt af Wadstena hospital och asyl för sinnessjuka, innehade all jord omkring nämnda jernvägsstation, och då det följaktligen vore omöjligt att från enskild person förvärfva lämplig plats för sådan byggnad, föreningen måtte för den köpesumma, Kongl. Maj:t kunde finna skäligt bestämma, få inköpa ett å en ansökningen bilagd, af kommissionslandtmätaren G. W. Müntzing år 1902 upprättad karta angifvet, intill Wadstena jernvägsstation gränsande område af Wadstena kronoäng i S:t Pers socken och Dals härad, hvilket område enligt kartan åtecknad beskrifning omfattade en areal af 29,11 ar.

Vid ansökningen finnes fogadt ett skriftligt förklarande af kronoängens arrendator C. H. Starckenberg att, sedan föreningsstyrelsen tillförsäkrat honom en årlig afgäld under hans återstående arrendetid för ifrågavarande område, han för sin del tilläte, att området under full eganderätt afsöndrades från kronoängen.

Af handlingarna i ärendet inhemtas vidare:

att domänintendenten i länet meddelat, att området utgjordes af åker, som utan men för kronoängen kunde derifrån afskiljas, att området till följd af sitt nära läge intill jernvägsstationen kunde betinga ett relativt högt saluvärde, samt att, då det tillämnade andelsmejeriet blefve till stort gagn ej blott för närmaste ortens jordbrukare utan äfven för alla dem, som hade sina egendomar belägna i närheten af jernvägen till Wadstena, domänintendenten förordade bifall till ansökningen;

att kronofogden i orten uttalat, att hvarken med afseende å den föreslagna afsöndringens belägenhet i förhållande till Wadstena slott eller ur annan allmän synpunkt något syntes vara att erinra mot ansökningen;

samt att Kongl. Maj:ts befallningshafvande på grund af de i ansökningen anförda skäl och då, enligt hvad kronofogdens yttrande gäfvade vid handen, ur allmän synpunkt icke funnes något att erinra mot ansökningen, tillstyrkt bifall till densamma under förutsättning att tillräcklig ersättning erhöles för det synnerligen välbelägna område, hvarom fråga vore, och under vilkor, att köpeskillingen bestämdes på sökandens bekostnad i den ordning, som i nådiga förordningen den 14 april 1866 vore föreskrifven i fråga om jords eller lägenhets afstående för allmänt behof, att köpeskillingen skulle till landtränteriet i länet inbetalas, innan området finge af sökanden tagas i besittning, att

området finge af sökanden tillträdas vid utgången af nu löpande arrendeperiod för kronoängen eller dessförinnan å tid, hvarom sökanden kunde öfverenskomma med arrendatorn af lägenheten, att, derest sådan öfverenskommelse träffades, sökanden skulle utan något som helst bidrag från kronan till arrendatorn årligen erlägga den godtgörelse, som borde tillkomma honom för mistningen af jordområdet, samt att sökanden skulle vara skyldig att, om så påfordrades, uppsätta och för all framtid underhålla stängsel i områdets gräns mot kronans mark.

Till följd af nådig remiss har domänstyrelsen den 11 innevarande april afgifvit underdånigt utlåtande i detta ärende och dervid dels meddelat, att Wadstena kronoäng i förening med den förut af förvaltaren vid Wadstena kronomagasin begagnade boställslägenhet genom domänstyrelsens kontrakt den 27 november 1891 upplåtits på arrende till C. H. Starkenberg under tjugu års tid från den 14 mars 1893 mot en årlig afgift af 475 kronor samt att kronoängen omfattade en areal af 8,398 hektar, dels ock, med afseende å det för orten nyttiga ändamål, som genom den ifrågasatta upplåtelsen skulle främjas, och då den mark, ansökningen afsåge, syntes utan olägenhet för kronoängens brukning kunna derifrån skiljas, tillstyrkt, att samma mark måtte från kronoängen afsöndras och till sökanden försäljas på de af Kongl. Maj:ts befallningshafvande föreslagna vilkor med det tillägg, att löseskillingen för området finge på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsodling tjenlig mark; hvarjemte domänstyrelsen erinrat att, derest tillstånd till försäljningen erhöles, styrelsen borde bemyndigas att utfärda köpebref å det område, som försåldes.

Med afseende å hvad i ärendet sålunda förekommit och då, med hänsyn dertill att försäljningen är afsedd att ega rum under löpande arrendeperiod, Riksdagens medgifvande till densamma torde böra inhemtas, hemställer jag i underdånighet, att Kongl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen att medgifva

dels att ifrågavarande, å ofvanberörda, af kommissionslandtmätaren G. W. Müntzing år 1902 upprättade karta angifna område med en ytvidd af 29,11 ar må från Wadstena kronoäng i S:t Pers socken och Dals härad af Östergötlands län för alltid afsöndras och till Wadstena andelsmejeriförening utan personlig ansvarighet försäljas mot köpeskillning, som på föreningens bekostnad bestämmes i den ordning, nådiga förordningen den 14 april 1866, angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof, föreskrifver, samt under vilkor i öfrigt, att

köpeskillingen till Östergötlands läns ränteri inlevereras, innan området tages i besittning af köparen, att området får tillträdas vid utgången af nu löpande arrendeperiod den 14 mars 1913, eller dessförinnan, derest öfverenskommelse derom mellan köparen och vederbörande arrendator träffas, samt att köparen skall vara skyldig att, om så från kronans sida påfordras, uppsätta och för framtiden underhålla stängsel i områdets gräns mot kronans mark;

dels ock att köpeskillingen för ifrågavarande område må, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, användas till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsodling tjenlig mark.

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt, deruti statsrådets öfrige ledamöter instämde, behagade Hans Kongl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifalla samt förordnade, att proposition i ämnet skulle till Riksdagen aflåtas, så lydande som bilaga — till detta protokoll utvisar.

Ex protocollo:
G. Zethelius.
